

Σχολικό Έτος 2012-2013

2^ο ΕΠΑ.Λ. Αμαλιάδας

Τάξη Β΄

Ειδική Θεματική Δραστηριότητα

«Παιδικό Σχέδιο»

Υποομάδα 1 «Α-Β-Γ» με θέμα : «Ποια είναι η εξέλιξη του παιδικού σχεδίου;».

Συμμετέχοντες:

Αλεξοπούλου Ουρανία

Αντωνακοπούλου Μαρία

Γιαννικοπούλου Μάρθα

Δημοπούλου Δήμητρα

Ευθυμιοπούλου Ευγενία

Επιβλέποντες Καθηγητές:

Αντωνοπούλου Αντωνία ΠΕ 18.33

Συριοπούλου Δήμητρα ΠΕ 18.33

Το παιδικό σχέδιο αποτελεί μια κρυφή γλώσσα για το παιδί, το οποίο εκφράζεται περισσότερο με το σχέδιο, το παιχνίδι και τα όνειρα, και λιγότερο με την ομιλία. Δεν είναι τυχαίο που οι ψυχολόγοι και οι νευρο-ψυχίατροι χρησιμοποιούν το σχέδιο κατεξοχήν ως μέσο για να ερευνήσουν τα προβλήματα που πιθανόν προκύπτουν κατά την ανάπτυξη του παιδιού.

Το παιδικό εικαστικό έργο περνάει από ορισμένα χαρακτηριστικά στάδια. Πολλοί άνθρωποι πιστεύουν πως η εικαστική εξέλιξη του παιδιού αρχίζει από το μουντζούρωμα.

Μουντζούρωμα

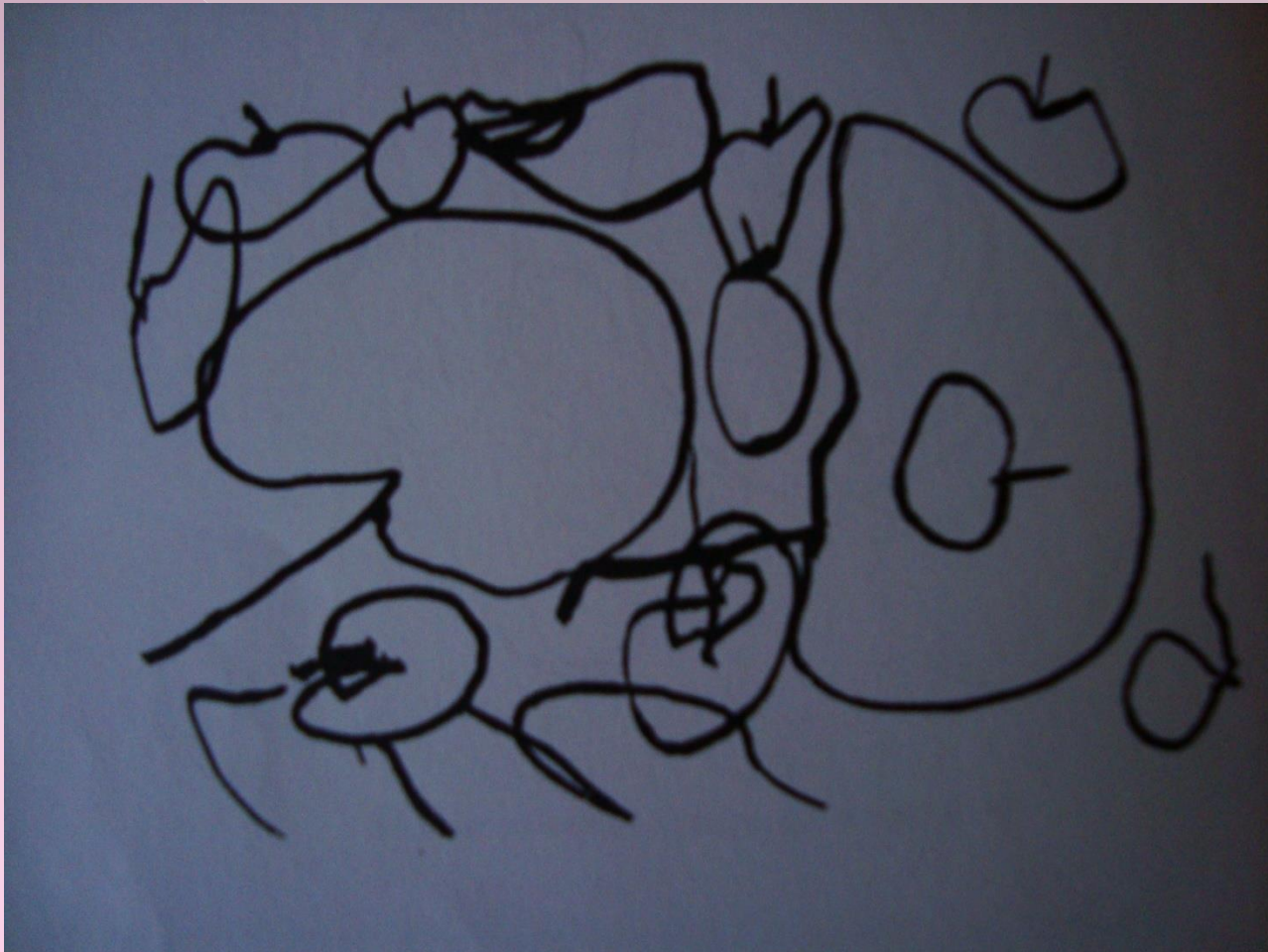
Εκδηλώνει την περιέργειά του,
ενώ παράλληλα απολαμβάνει την
απτή απόδειξη της παρουσίας του.
Προεκτείνει τη δραστηριότητα του
και έξω από το χαρτί, στους
τοίχους, πάνω του και σε
οτιδήποτε βρίσκεται κοντά του,
συμβολική πράξη της κατάκτησης
του ενήλικου κόσμου που
θαυμάζει.

Mart Benson διακρίνει 3
στάδια μουντζουρώματος:

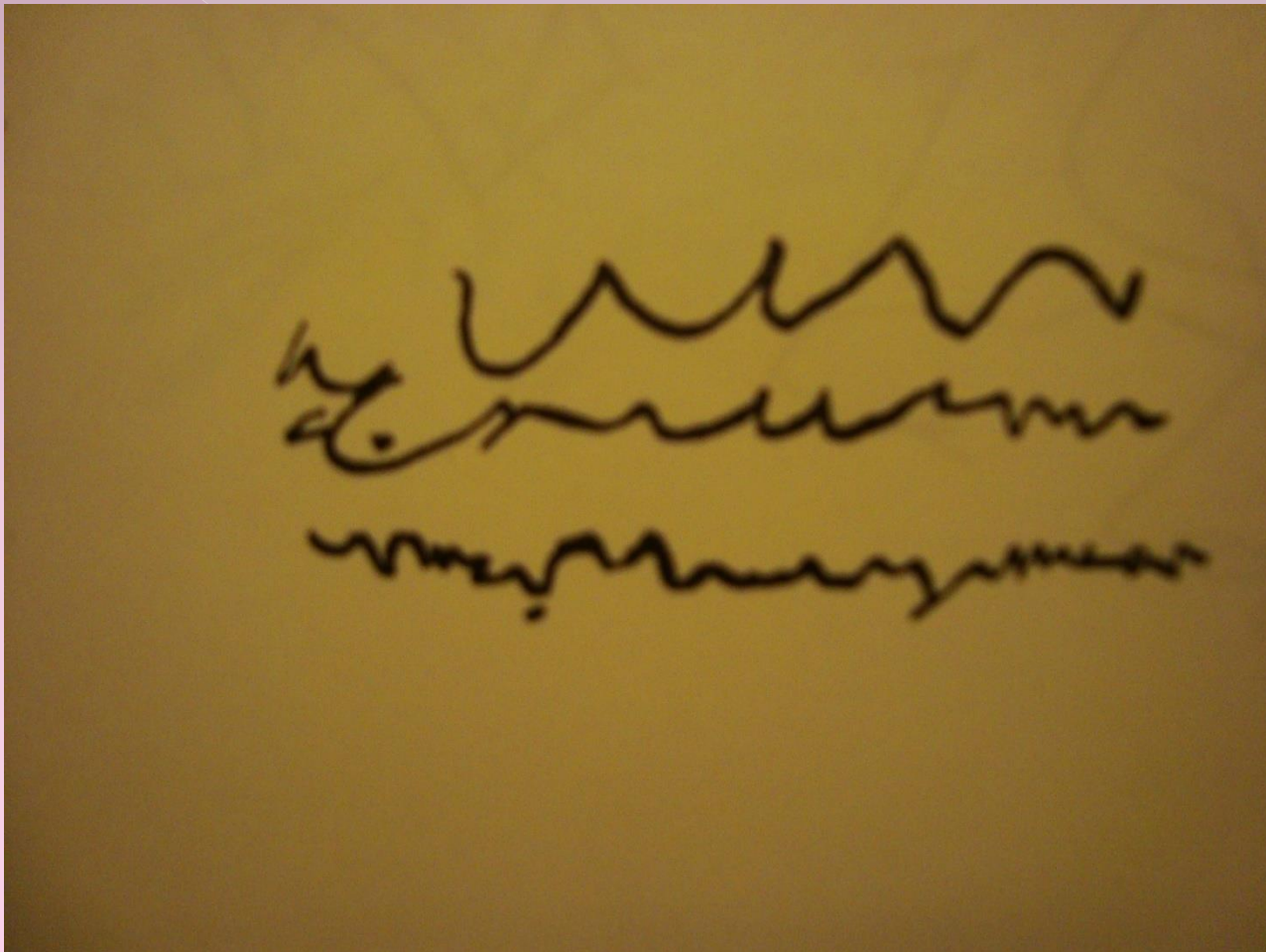
A) Φυτικό-κινητικό στάδιο (18 μηνών περίπου) κατά το οποίο το μολύβι δεν ξεκολλάει από το χαρτί.

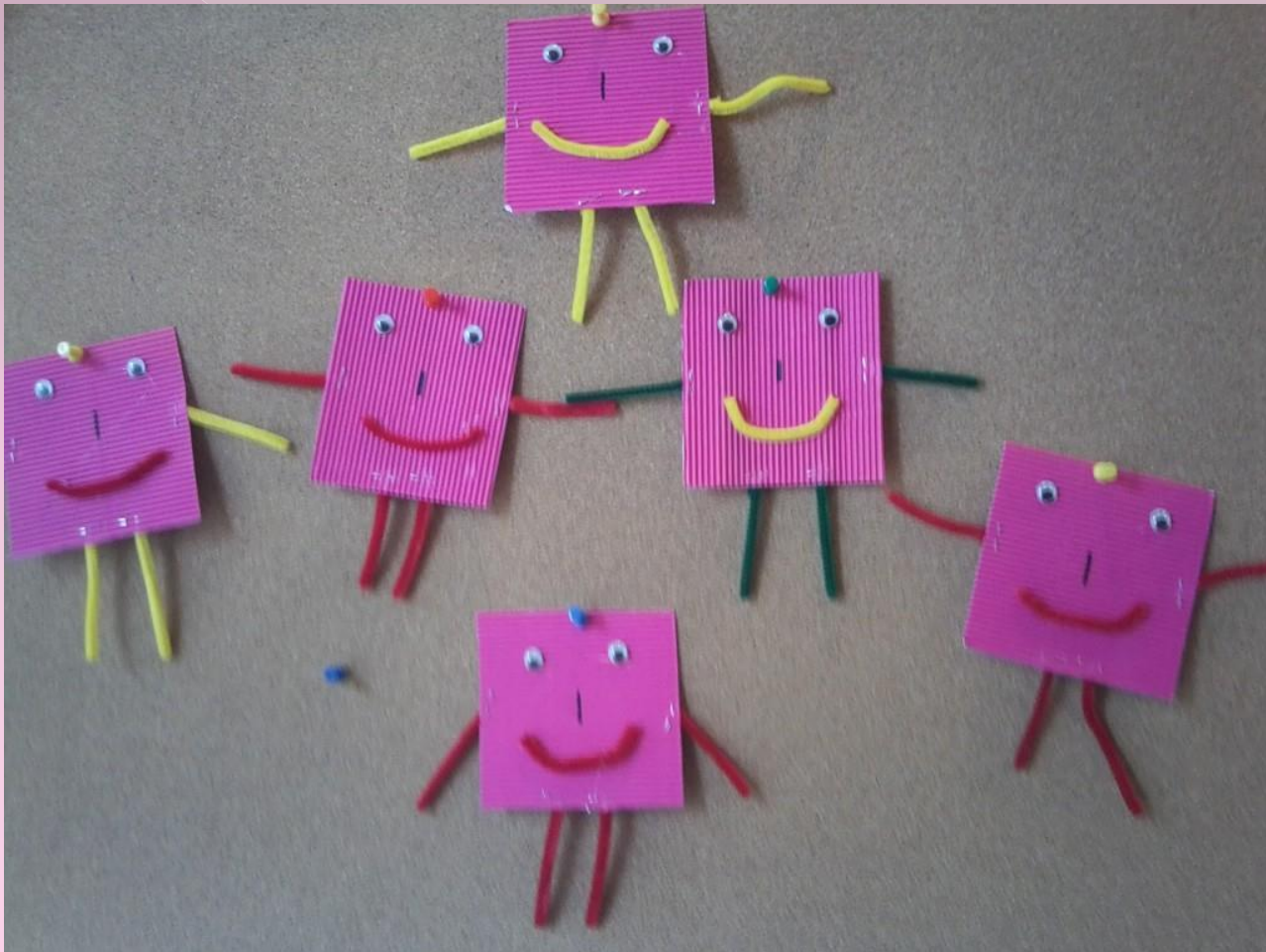
B) Αναπαραστατικό στάδιο (2-3 χρονών) κατά το οποίο το παιδί «σηκώνει» το μολύβι και φτιάχνει στο χαρτί, με ασυνεχείς γραμμές, σημαδάκια που το ίδιο εξηγεί ως μορφές ανθρώπων ή πραγμάτων.

Γ) Επικοινωνιακό στάδιο (3-4 χρονών). Οπού το παιδί προσπαθεί να μιμηθεί τη γραφή του ενήλικου. Σ' αυτό το στάδιο ξεφεύγει από τις κυκλικές φόρμες και δημιουργεί τη φανταστική, συνεχή «σαν δόντια πριονιού», γραμμή.

Σε ηλικία 5 χρονών περίπου θα σχηματίσει το τετράγωνο σχήμα.

Ο Arno Stern διακρίνει διάφορες διακλαδώσεις στην εξέλιξη της μορφής του ανθρώπου, που ωστόσο ξεκινούν όλες από τον κύκλο και τον άνθρωπο γυρίνο και καταλήγουν σε μια περισσότερο εξελιγμένη ανθρώπινη απεικόνιση.

Τρεις τέτοιες υποκατηγορίες είναι:

ο άνθρωπος - πατάτα εξέλιξη του γυρίνου με 4 άκρα.

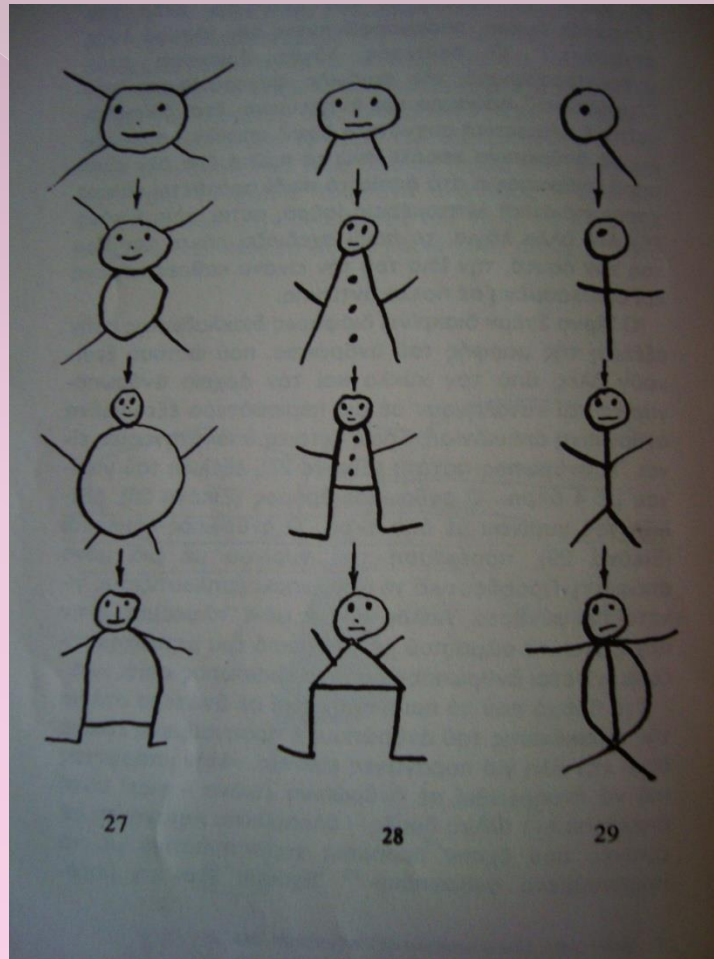
Ο άνθρωπος - δρόμος εξέλιξη του γυρίνου με 2 άκρα.

Ο άνθρωπος λουλούδι προέκταση του γυρίνου με μια μόνο απόφυση.

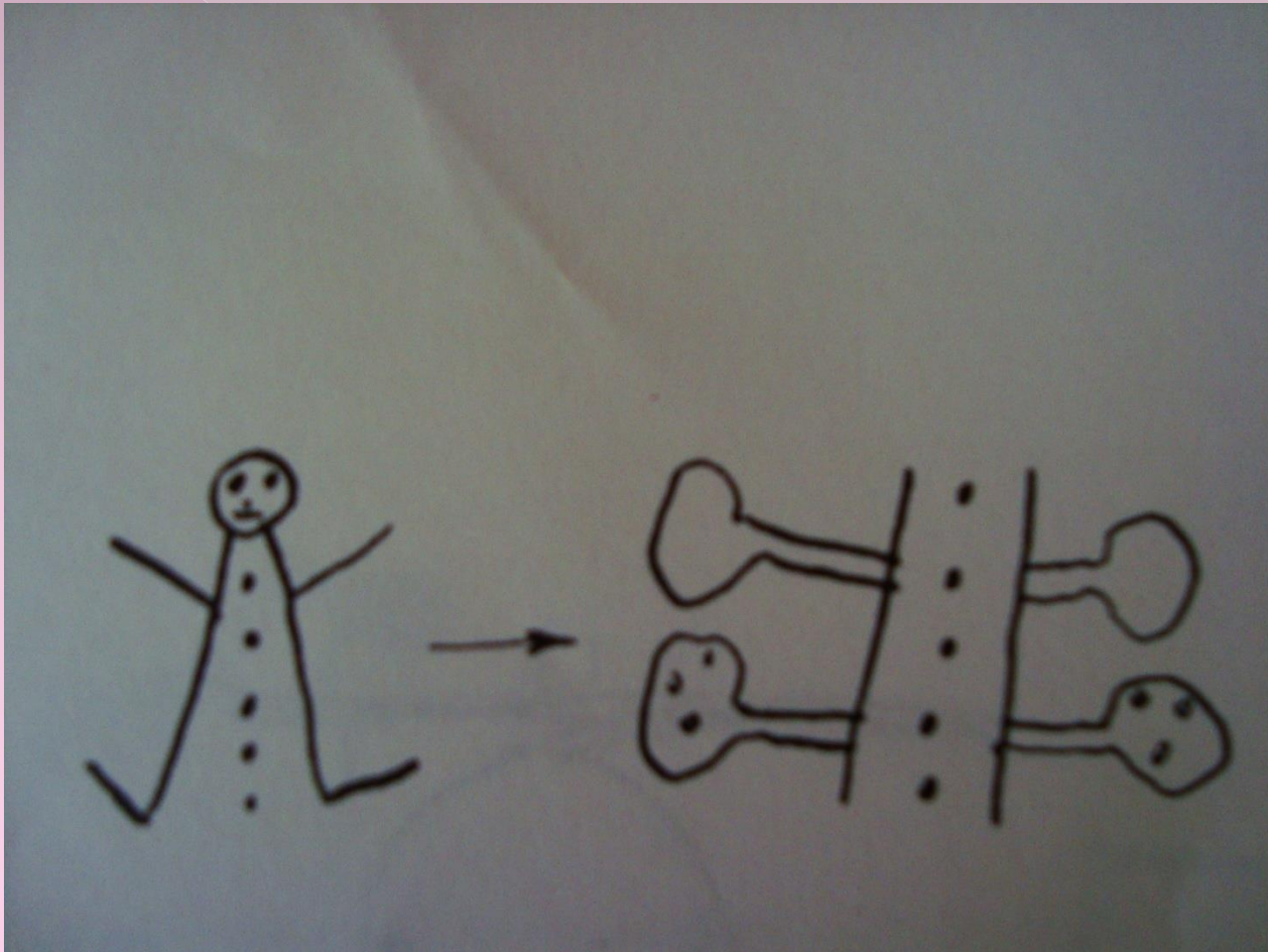
Ο άνθρωπος - πατάτα εξέλιξη του γυρίνου με 4 άκρα. (27)

Ο άνθρωπος - δρόμος εξέλιξη του γυρίνου με 2 άκρα. (28)

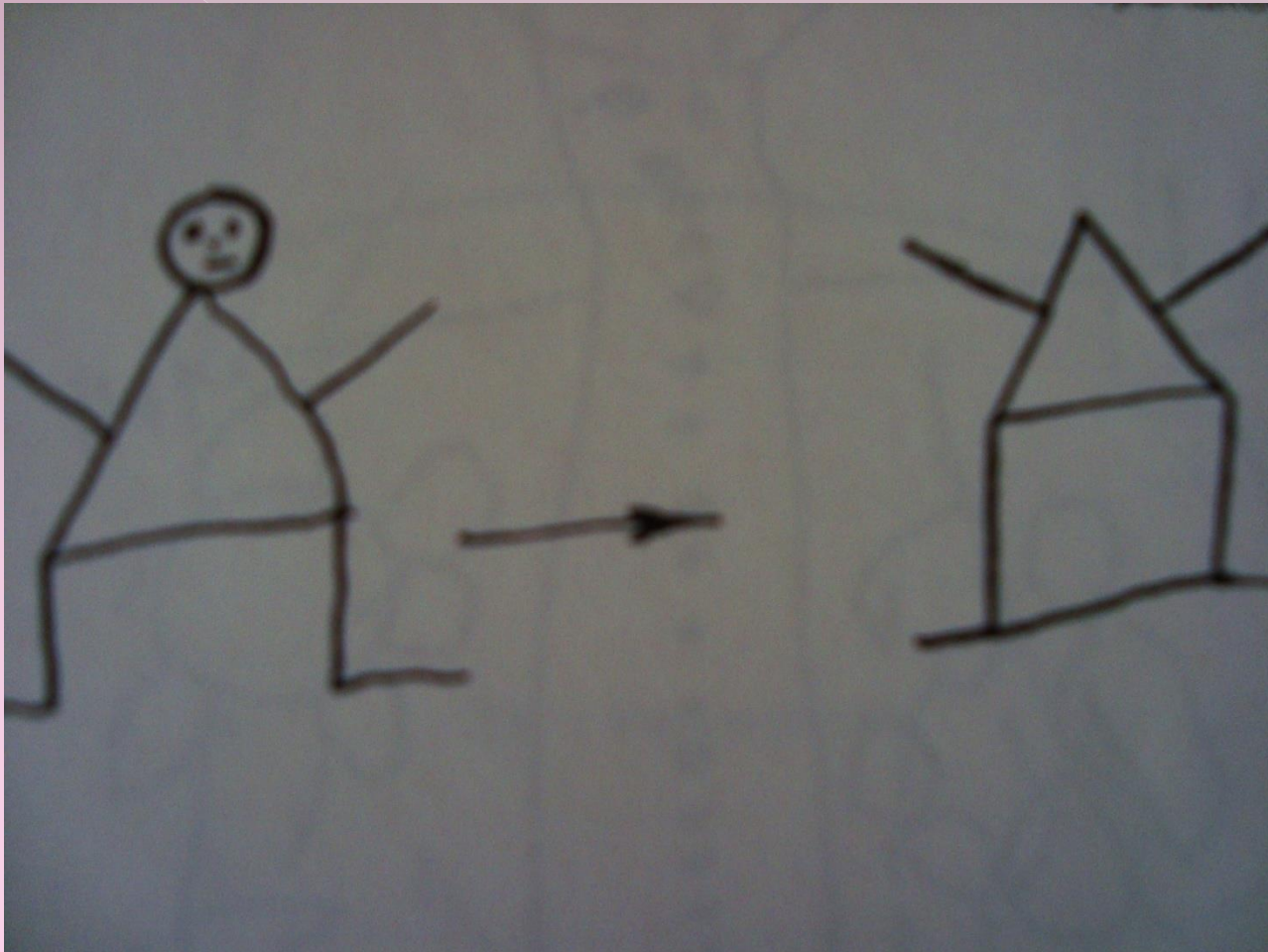
Ο άνθρωπος λουλούδι προέκταση του γυρίνου με μια μόνο απόφυση. (29)

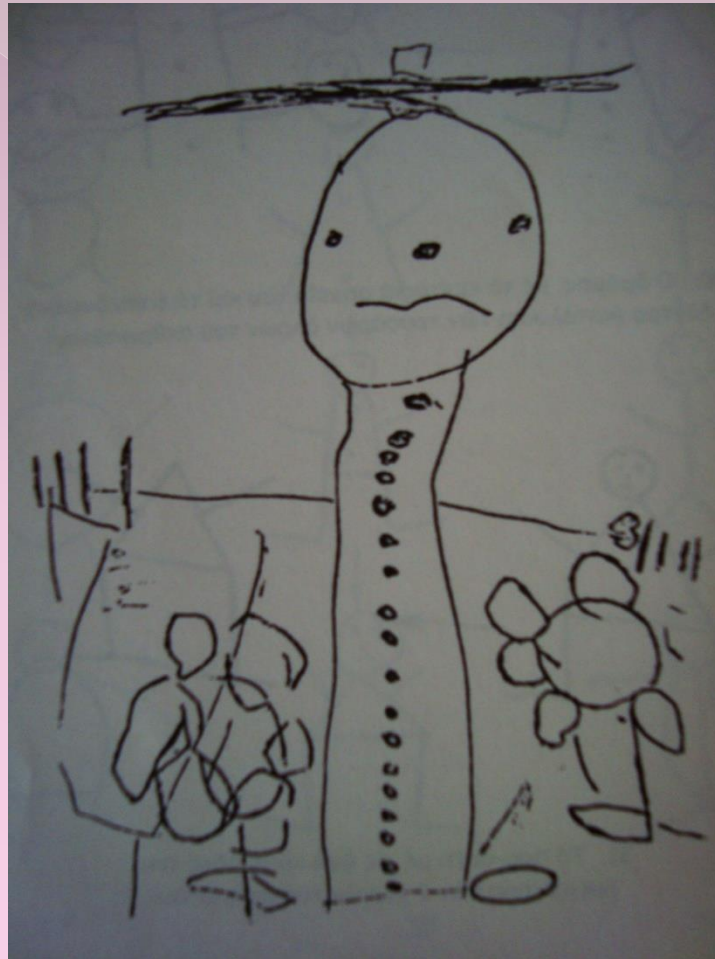
Μεταμόρφωση του ανθρωπάκου σε δρόμο

Μεταμόρφωση του ανθρωπάκου σε σπίτι

Ο «ανθρωποδρόμος», έργο τετράχρονου παιδιού

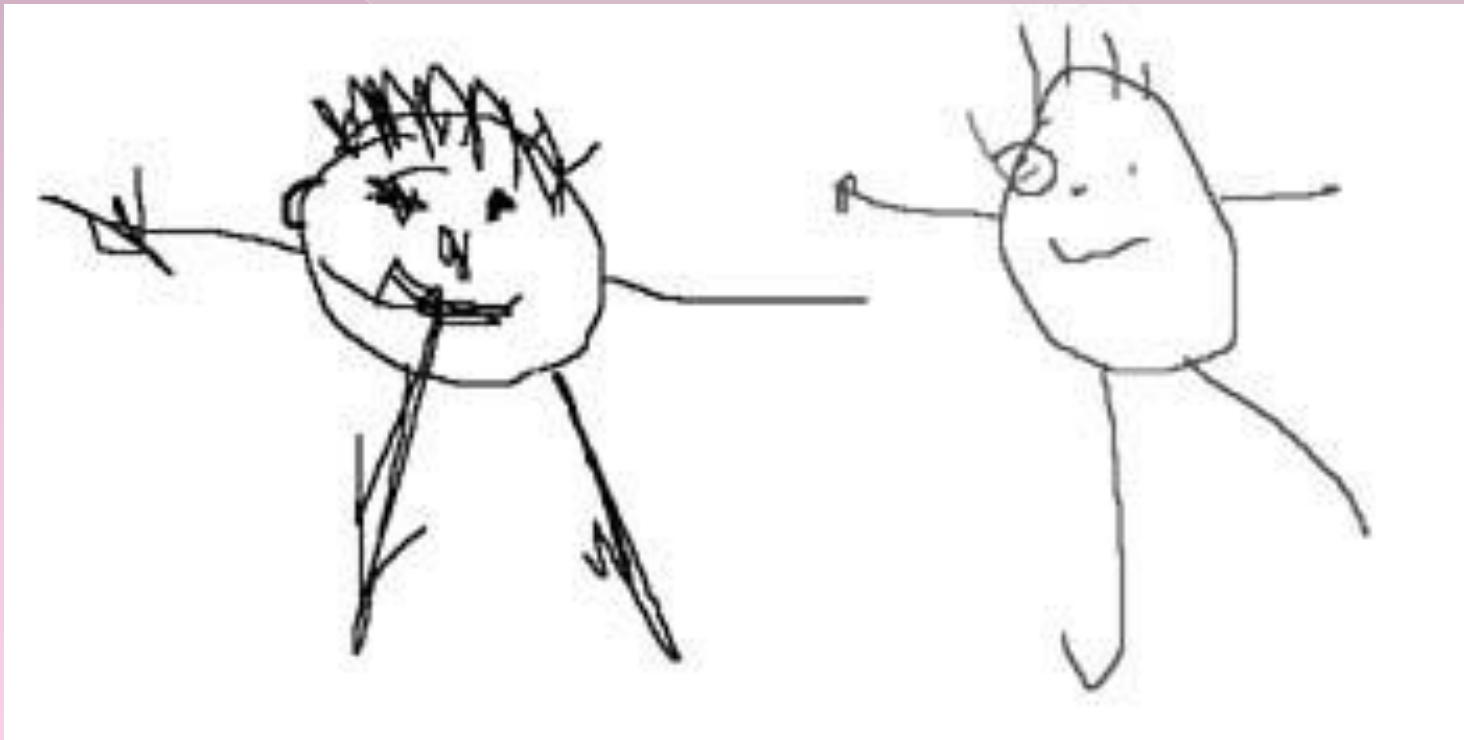
Ο Cyril Burt διακρίνει στάδια στην εξέλιξη του παιδικού σχεδίου:

Το πρώτο στάδιο καλύπτει τις ηλικίες 3 έως 5 χρονών και παρουσιάζει τέσσερις φάσεις: α) Γραμμές χωρίς σκοπό. β) Γραμμές με κάποιο σκοπό: Το παιδί εξηγεί το σχέδιο του και του δίνει ένα όνομα. γ) Γραμμές που γίνονται για να μιμηθούν κάτι. δ) Γραμμές με πιο συγκεκριμένο στόχο.

Το δεύτερο στάδιο το ονομάζει γραμμή και καλύπτει τις ηλικίες 4 έως 5 ετών: Το παιδί σιγά-σιγά ελέγχει τις γραμμές και αποδίδει πιο παραστατικά τα χεριά και τα πόδια του «ανθρωπάκου», ενώ για το κεφάλι προσχηματίζει τον κύκλο.

Το τρίτο στάδιο αφορά στα παιδιά 5 έως 6 ετών. Το κάθε παιδί σχεδιάζει αρκετά καθαρά το δικό του άνθρωπο και επιμένει πάντοτε στην ίδια φιγούρα. Ο «άνθρωπος» αυτός δεν είναι ίδιος σε όλα τα παιδιά, αλλά υπάρχει ποικιλία.

Το δεύτερο στάδιο το ονομάζει γραμμή και καλύπτει τις ηλικίες 4 έως 5 ετών: Το παιδί σιγά-σιγά ελέγχει τις γραμμές και αποδίδει πιο παραστατικά τα χεριά και τα πόδια του «ανθρωπάκου», ενώ για το κεφάλι προσχηματίζει τον κύκλο.

Ο Luquet προσδιορίζει 4 στάδια εξέλιξης της παιδικής γραφικής

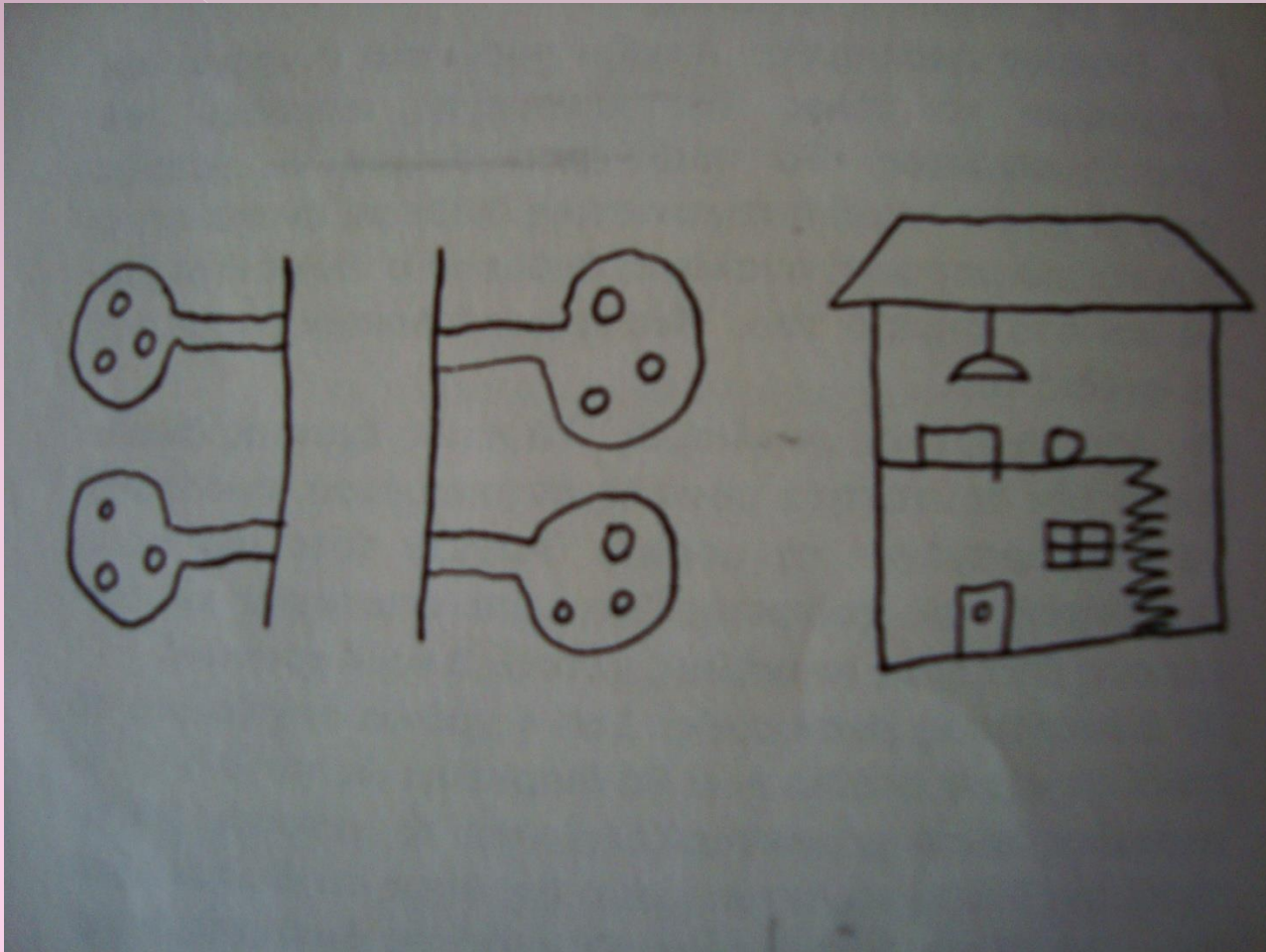
1) Τυχαίος ρεαλισμός: Αρχίζει γύρω στα 2 χρονιά και σημειώνει το τέλος της λεγομένης περιόδου του μουτζουρώματος. Το παιδί που άρχισε να χαράζει σημεία χωρίς καμιά απεικονιστική διάταξη, ανακαλύπτει τυχαία μια μορφική αναλογία ανάμεσα σε ένα αντικείμενο και στο σημείο του. Αναδρομικά λοιπόν ονοματίζει το σχέδιο του.

2) Αποτυχημένος ρεαλισμός: Το παιδί, έχοντας ανακαλύψει την ταυτότητα μορφής - αντικειμένου προσπαθεί να αναπαράγει την μορφή. Αρχίζει τότε μια φάση εκμάθησης που χαρακτηρίζεται από αποτυχίες και επιμέρους επιτυχίες (συνήθως μεταξύ 3 και 4 χρονών).

3) Διανοητικός ρεαλισμός : Στα 4 χρόνια αρχίζει για το παιδί το κύριο στάδιο που θα διαρκέσει ως τα 10 ή 12. Η περίοδος αυτή χαρακτηρίζεται από το γεγονός ότι το παιδί σχεδιάζει το αντικείμενο όχι όπως το βλέπει αλλά όπως το ξέρει . Καταφεύγει γι' αυτό σε 2 μεθόδους: την επιπέδωση ή περιστροφική προβολή και την διαφάνεια που οφείλετε στο γεγονός ότι το παιδί αναμειγνύει διαφορετικές οπτικές γωνίες. Βλέπουμε έτσι το σπίτι ταυτόχρονα απέξω και από μέσα, το μωρό μέσα από την διαφανή κοιλιά της μητέρας.

4) Οπτικός ρεαλισμός : Συνήθως στα 12 και ορισμένες φορές από τα 8 ή τα 9 έχουμε το τέλος του παιδικού σχεδίου που σφραγίζεται από την ανακάλυψη της προοπτικής και την υποταγή στους νόμους της.

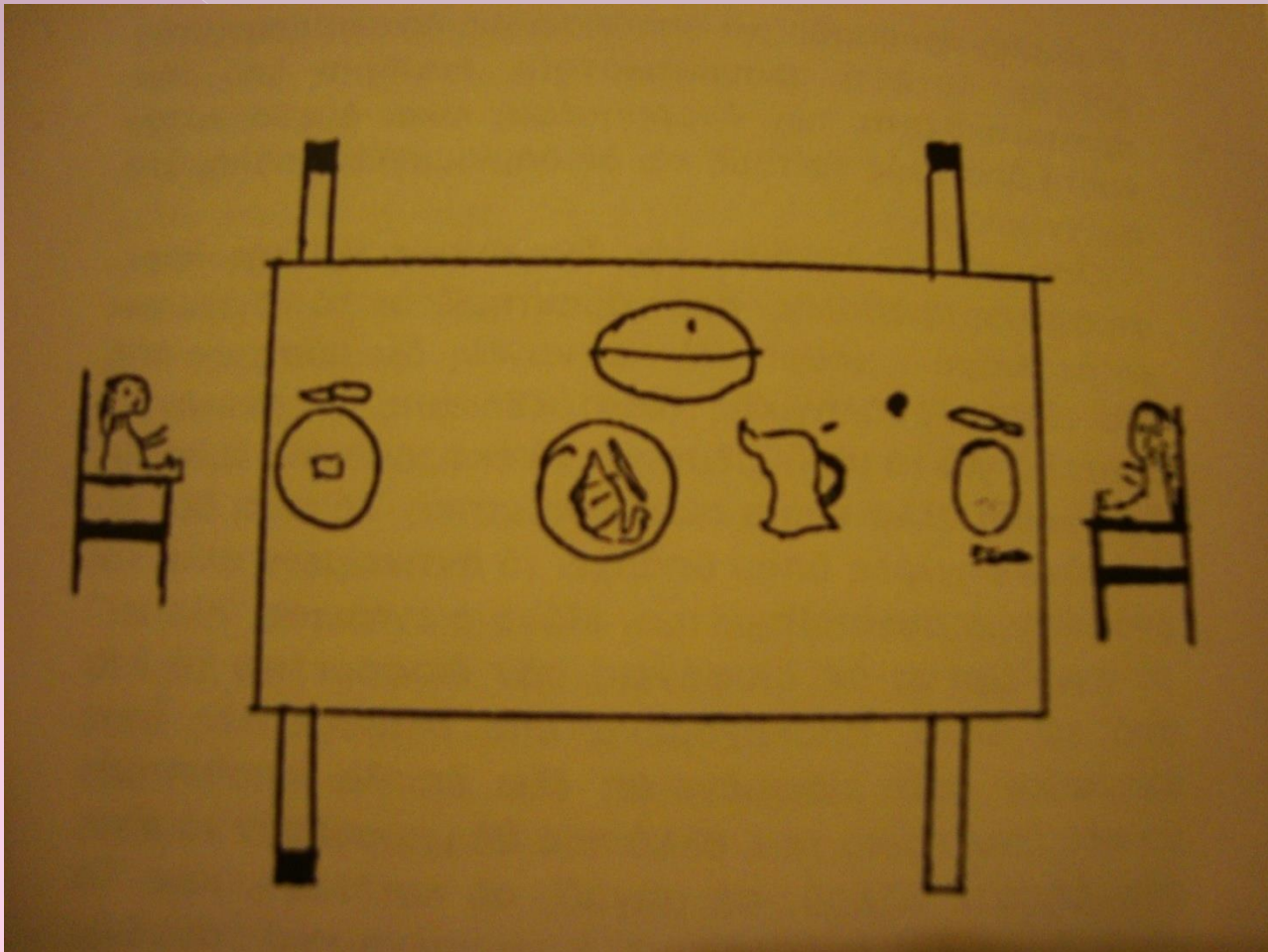
Τα αντικείμενα δεν απεικονίζονται προοπτικά αλλά προβάλλονται στο ίδιο επίπεδο γύρω από ένα άξονα ή σημείο (διανοητικός ρεαλισμός)

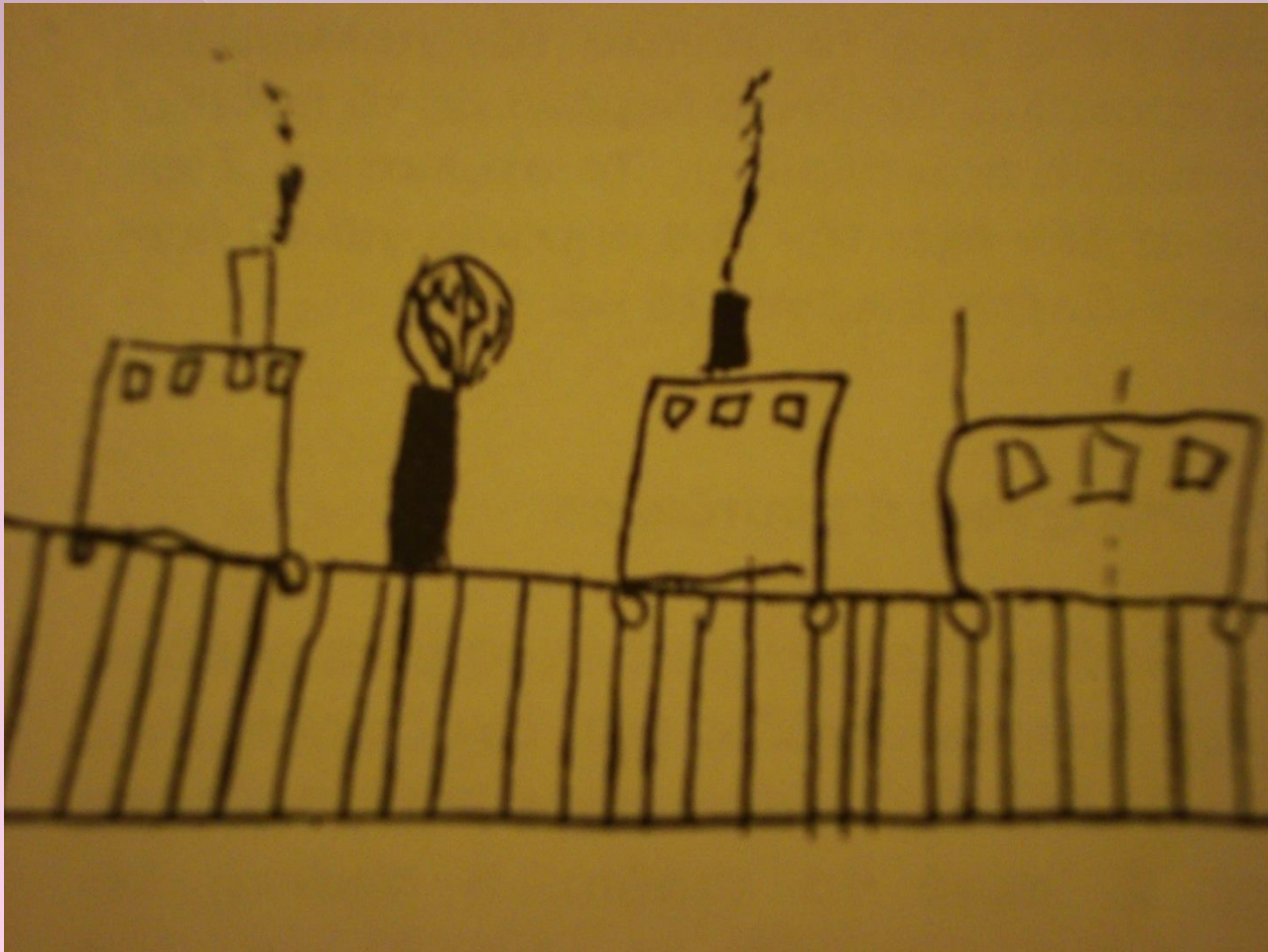
Φαινόμενο διαφάνειας (η γάτα καταβρόχθισε τη γριούλα και τον παπαγάλο)

Περιστροφική προβολή: πολλαπλές οπτικές γωνίες

Οι γραμμές του τραίνου σχεδιάστηκαν με περιστροφική προβολή

Εξέλιξη του ανθρώπου ...

Υποομάδα 2

«ΟΙ ΦΡΑΟΥΛΙΤΣΕΣ» με θέμα

«Ποια είναι τα υλικά, τα είδη χρωμάτων, οι μέθοδοι και οι τεχνικές που χρησιμοποιούν τα μικρά παιδιά στο σχέδιο;»

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ:

ΑΘΑΝΑΣΟΥΛΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

ΑΘΑΝΑΣΟΥΛΗ ΧΡΙΣΤΙΝΑ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑ

ΚΑΡΙΝΑ ΝΕΡΤΙΛΑ

ΚΑΛΑΜΒΟΚΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ

Κατηγορίες Χρωμάτων

Ένα ορισμένο ερέθισμα στο ορατό φάσμα δημιουργεί πάντα το αίσθημα ορισμένου χρώματος. Το αντίθετο όμως δεν ισχύει. Το αίσθημα ενός χρώματος μπορεί να αναπαραχθεί από ποικίλα ερεθίσματα. Αυτό οφείλεται στην ανικανότητα του ματιού να αναλύω το ερεθίζον φώς στο φάσμα συχνοτήτων του.

Απλά χρώματα ονομάζουμε τα χρώματα που παράγονται από αυστηρή μονοχρωματική ακτινοβολία.

Σύνθετα είναι αυτά που δημιουργούνται από πολλές συχνότητες.

Τα χρώματα χωρίζονται
σε κατηγορίες:

Βασικά (κόκκινο, κίτρινο, μπλε) είναι τα χρώματα που δεν μπορούν να δημιουργηθούν από άλλα χρώματα.

Συμπληρωματικά ή δευτερεύοντα είναι αυτά που προκύπτουν από την ανάμιξη των βασικών χρωμάτων ανά δυο, σε ίσες ποσότητες

- α) μωβ, που προκύπτει από την ανάμιξη κόκκινου και μπλε
- β) πράσινο, που προκύπτει από την ανάμιξη κίτρινου και μπλε
- γ) πορτοκαλί, που προκύπτει από την ανάμιξη κόκκινου και κίτρινου.

Αντίθετα: κάθε συμπληρωματικό χρώμα έχει αντίθετο εκείνο το βασικό που δεν συμμετέχει στην ανάμιξη του για την δημιουργία του. Έχουμε 3 ζευγάρια αντίθετων χρωμάτων:

α) μωβ-κίτρινο

β) πράσινο-κόκκινο

γ) πορτοκαλί-μπλε.

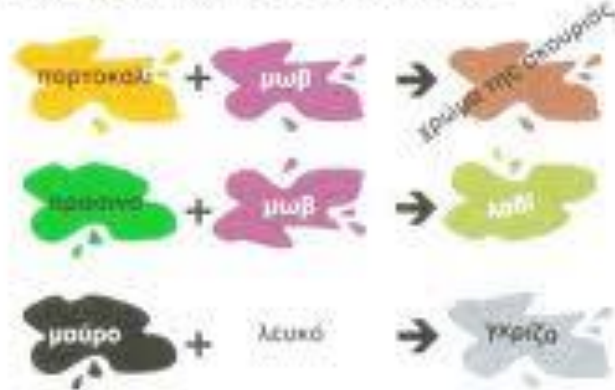

Τριτεύοντα είναι τα χρώματα που προκύπτουν από τις αναμίξεις των δευτερευόντων (πράσινο, μωβ, πορτοκαλί) χρωμάτων
α) μωβ+ πορτοκαλί β) μωβ+ πράσινο γ) πράσινο+ πορτοκαλί.

3. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΛΛΩΝ ΧΡΩΜΑΤΩΝ

Από την ανάμιξη των τριών βασικών και των τριών συμπληρωματικών χρωμάτων παίρνουμε όλα τα άλλα χρώματα.

Παρακάτω βλέπουμε μερικά παραδείγματα:

2 μέρη κόκκινο και ένα μέρος πράσινο μας δίνουν κίτρι

2 μέρη μπλε και ένα κίτρινο μας δίνουν πηλινό πράσινο

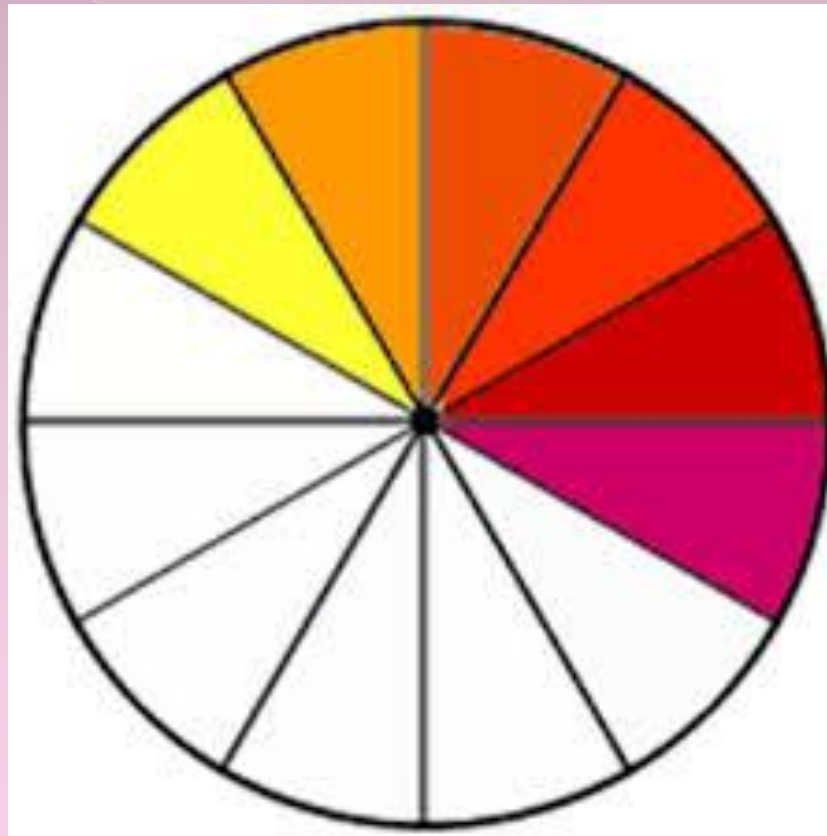
Αρμονικά ή συγγενικά είναι αυτά που προκύπτουν από την ανάμιξη ενός συμπληρωματικού με μια απόχρωση ενός από τα βασικά (π. χ γαλάζιο+πράσινο).

Ουδέτερα είναι τα χρώματα που προκύπτουν είτε από την ανάμιξη των τριών βασικών σε διαφορετικές αναλογίες, είτε από την ανάμιξη των ζευγαριών των συμπληρωματικών χρωμάτων. Τα ουδέτερα χρώματα είναι
α) γκρι (κόκκινο+ κίτρινο+ μπλε περισσότερο)
β) καφέ (κόκκινο περισσότερο+ κίτρινο+ μπλε)
γ) μπεζ (κόκκινο+ κίτρινο περισσότερο+ μπλε).

Θερμά χρώματα είναι το κίτρινο, το κόκκινο και όλες οι αποχρώσεις που προκύπτουν από τις αναμίξεις τους, όπως το πορτοκαλί. Τα θερμά χρώματα δίνουν την αίσθηση ότι απλώνουν σε μια επιφάνεια. Διεγείρουν την κυκλοφορία του αίματος και προκαλούν μια μικρή αύξηση της θερμοκρασίας του σώματος.

Ψυχρά χρώματα είναι το μπλε, το πράσινο και όλα τα άλλα που προκύπτουν από τις αναμίξεις τους, όπως το μωβ. Τα ψυχρά χρώματα δίνουν μια αίσθηση συρρίκνωσης και κατάληψης μικρότερου χώρου σε μια επιφάνεια. Έτσι, ένα περιβάλλον στο οποίο κυριαρχούν οι αποχρώσεις του μπλε προκαλεί ηρεμία, μειώνεται η κυκλοφορία του αίματος και πέφτει ελαφρώς η θερμοκρασία του σώματος.

ΕΙΔΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ

- ◉ πινέλα- σπάτουλες
- ◉ βερνίκια
- ◉ κασετίνες/ πινελοθήκες/ ποδιές
- ◉ μπλοκ σχεδίου
- ◉ παλέτες
- ◉ βερνίκια
- ◉ κάρβουνα ζωγραφικής - μολύβια ζωγραφικής - γραφίτες
- ◉ υλικά προετοιμασίας
- ◉ μελάνια καλλιγραφίας πινακίδες ελεύθερου σχεδίου hardboard
- ◉ πασπαρτού
- ◉ τέμπερα
- ◉ καμβάς - τελάρο ζωγραφικής
- ◉ ακρυλικά
- ◉ ειδικά μπλοκ
- ◉ ξυλομπογιές ζωγραφικής
- ◉ παστέλ
- ◉ βοηθητικά ζωγραφικής
- ◉ χρώματα ζωγραφικής
- ◉ καβαλέτα ζωγραφικής
- ◉ χαρτιά ζωγραφικής
- ◉ μπλοκ για παστέλ
- ◉ χαρακτηριστική
- ◉ μπλοκ ακουαρέλας

Κάρβουνο - τελάρο - ξυλομπογιές

Πινέλα - καβαλέτο - μπλόκ

ΕΙΔΗ ΧΡΩΜΑΤΩΝ

Τα χρώματα που χρησιμοποιούμε σήμερα χωρίζονται σε 2 βασικές κατηγορίες, ανάλογα με το υλικό που έχουν ως βάση: τα υδροχρώματα και ελαιοχρώματα.

- ⊙ 1.Υδροχρώματα
- ⊙ α) Τέμπερες
- ⊙ β) Ακουαρέλες (νερομπογιές)
- ⊙ γ) Μελάνια ζωγραφικής
- ⊙ δ) Ακρυλικά
- ⊙ ε) Πλαστικό χρώμα
- ⊙ στ) Μαλακά και σκληρά παστέλ
- ⊙ ζ) Δακτυλομπογιές

2. Ελαιοχρώματα 1

α) μαρκαδόροι

2.Ελαιοχρώματα 3

- δ) λαδοπαστέλ,
κεροπαστέλ

- ε) ξυλομπογιές

Επιφάνειες ζωγραφικής

Χαρτιά Α4, Α3, Εφημερίδες

Ρολλά 1

Ρολλά 2

Χάρτινα πιάτα

Φελλός

Μεταλλιζέ χαρτί

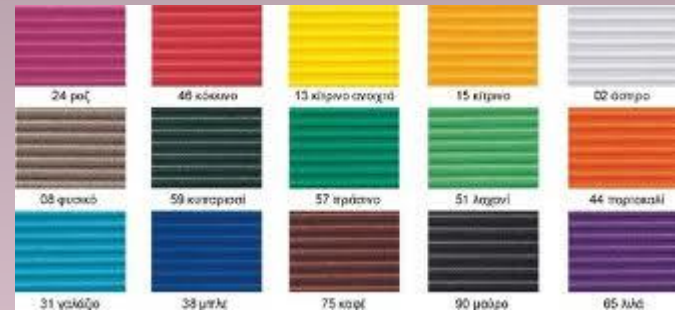
Γλασσέ χαρτί

Κανσόν χαρτόνι

Οντουλέ χαρτόνι

Πέτρες, γυαλί, ξύλο

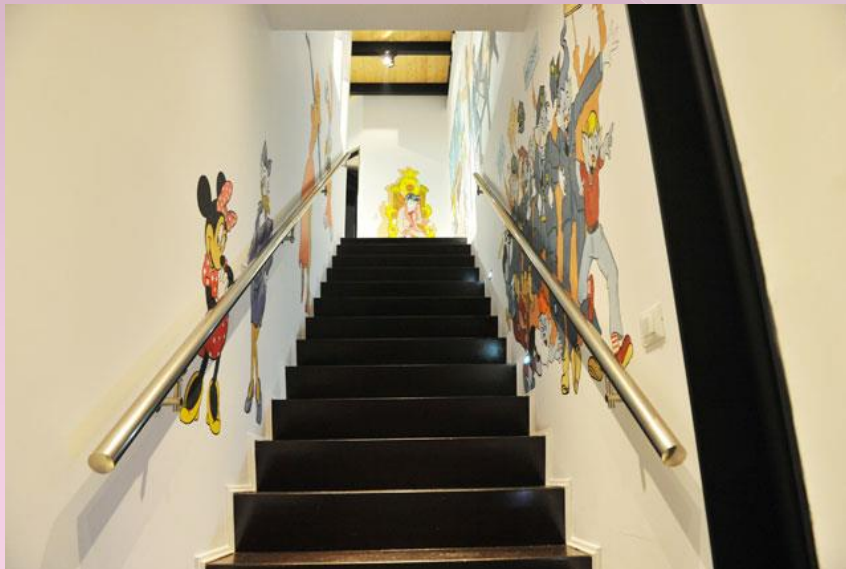
Ύφασμα

Τσόχα

Τοίχος

ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ 1

- A) Με υδροχρώματα
 - Πουαντιγισμός
 - Βρεγμένο χαρτί
- - Δημιουργία αφής:
- 1) Πιτσίλισμα
- 2) Αλατοζωγραφική
- 3) Ζωγραφική με άμμο και κόλλα
- 4) Διαδοχικές στρώσεις χρώματος
- 5) Ζωγραφική με ένα κερί και υδρόχρωμα
- 6) Ζωγραφική με χρώμα αραιωμένο με κόλλα
- 7) Ζωγραφική με υδρόχρωμα και σαπούνι
- 8) Με υδρόχρωμα και νέφτι
 - Ζωγραφική με χλωρίνη
 - Ζωγραφική με διάφορα υλικά
 - Ζωγραφική με απομόνωση σχεδίων
 - Ζωγραφική με καλαμάκι
 - Ζωγραφική με κηλίδες

Πουαντιγισμός

Πιτσίλισμα

Ζωγραφική με καλαμάκι

ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ 2

- ◉ Β) Με λαδοπαστέλ
- ◉ -Τεχνική scraffito
- ◉ -Μείξεις χρωμάτων
- ◉ -Λαδοπαστέλ και νέφτι
- ◉ Γ) Κηροπαστέλ
- ◉ Δ) Παστέλ
- ◉ -παστέλ σε βρεγμένο χαρτί
- ◉ -σκόνη παστέλ

Ζωγραφική με λαδοπαστέλ

Ζωγραφική με scraffito

Υπο-ομάδα 3 «σχεδιάζω και ερμηνεύω»
με θέμα «Πώς ερμηνεύεται το παιδικό
σχέδιο;» (χρώματα, θέση, σχήματα,
μέγεθος, κ.α).

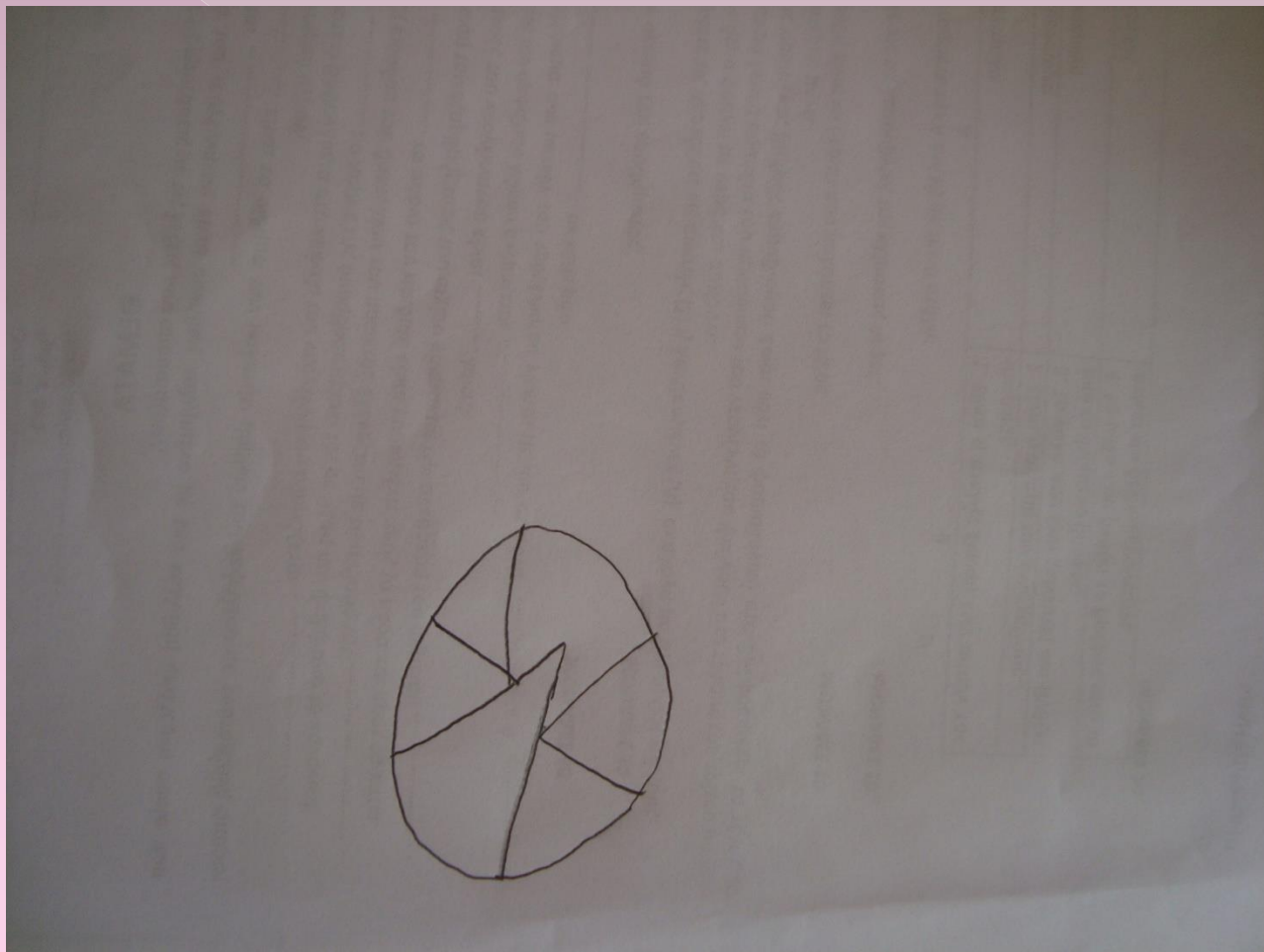
Συμμετέχοντες:

Διαμαντάκου Άννα
Κουγιανού Αγγελική
Παρασκευοπούλου Δέσποινα
Ταμπάκου Έυη

Παιδικό Ιχνογράφημα: Γενικά στοιχεία αξιολόγησης των σχεδίων στα παιδιά.

- ◎ Πολύ έντονο και επαναλαμβανόμενο σβήσιμο
- ◎ Θέση ζωγραφιάς
- ◎ Πίεση στο χαρτί
- ◎ Μέθοδος σχεδίου
- ◎ Υπερβολική σκίαση
- ◎ Λεπτομέρειες
- ◎ Μικρή διαταραχή της συμμετρίας
- ◎ Αξιοσημείωτη διαταραχή της συμμετρίας

π.χ. Πίεση στο χαρτί

π.χ. Θέση ζωγραφιάς

π.χ. Λεπτομέρειες

ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Το κατεξοχήν σύμβολο στις παιδικές ζωγραφιές. Αναπαριστά ασυνείδητα τον εαυτό του παιδιού, την αντίληψη για το σώμα του και τις ασυνείδητες επιθυμίες του. Ένα παιδί που αναπτύσσετε αρμονικά και έχει προσαρμοστεί στο περιβάλλον του σχεδιάζει κατά κανόνα, μία φιγούρα με όλα τα μέρη του σώματος, κατάλληλα τοποθετημένα στον χώρο.

Π.χ. Υπερβολικά μικρές φιγούρες ή απουσία βασικών μελών του σώματος αποτελούν σημάδι ανασφάλειας και χαμηλής αυτοπεποίθησης.

Το σχέδιο του ανθρώπου πρόσωπο / κεφάλι

- Ασυνήθιστα μεγάλα κεφάλια
- Ασυνήθιστα μικρά κεφάλια
- Ο αποκλεισμός χαρακτηριστικών του προσώπου ενώ το υπόλοιπο σώμα είναι ζωγραφισμένο επαρκώς
- Η έλλειψη ματιών
- Η σχεδίαση κλειστών ματιών
- Η έμφαση στη μύτη
- Η έμφαση στο πρόσωπο
- Η έλλειψη στόματος
- Τα δόντια
- Η έλλειψη λαιμού
- Η έντονη σκίαση στο λαιμό

Π.χ. Η έμφαση στο πρόσωπο γενικότερα είναι αναμενόμενη από τα παιδιά και ιδιαίτερα από εκείνα της μικρής ηλικίας. Αποτελεί μια ένδειξη της φυσιολογικής εξάρτησης των παιδιών από τους ενήλικες και ένα στοιχείο μαρτυρά τη συναισθηματική τους ανωριμότητα ως αποτέλεσμα της νεαρής τους ηλικίας.

π.χ. Η έλλειψη ματιών: δείχνει φτωχή προσαρμογή με πιθανούς καταναγκασμούς και άγχος, ενώ έχει βρεθεί σε περιπτώσεις κατάθλιψης.

Κορμός

- ◉ Η έλλειψη ολόκληρου του κορμού
- ◉ Η σχεδίαση των γεννητικών οργάνων με τρόπο εμφανή
- ◉ Τα μακριά, δυνατά μπράτσα
- ◉ Η έλλειψη μπράτσων
- ◉ Τα πολύ κοντά μπράτσα
- ◉ Τα δάχτυλα
- ◉ Τα πόδια
- ◉ Η έμφαση που δίνεται στα κουμπιά
- ◉ Στο σχέδιο του ανθρώπου από παιδιά δεν αναμένονται στοιχεία διάκρισης του φύλου

π.χ. Η έμφραση που δίνεται στα κουμπιά: αποτελεί μια φυσιολογική αντίδραση στα παιδιά μικρής ηλικίας, ενώ στα μεγαλύτερα φανερώνει εξάρτηση από την μητέρα.

Ερμηνεία του σχεδίου της ανθρώπινης φιγούρας, βάσει των Κρότι και Μάνι 1

- ◉ Μικρό σχέδιο (διάσταση) δηλώνει χαμηλή αυτοεκτίμηση.
- ◉ Μεγάλη διάσταση (αν καλύπτει περισσότερο από το μισό της σελίδας) δηλώνει σιγουριά και εμπιστοσύνη στον εαυτό, εξωστρέφεια, πληθωρικότητα.
- ◉ Κανονική διάσταση (από 8 έως 18 εκατοστά). Η αύξηση των διαστάσεων στα κορίτσια παραμένει σταθερή, ενώ στα αγόρια παρουσιάζει δυο κρίσιμες περιόδους, αυτές της ηλικίας 5-6 και της εφηβείας που έχουν άμεση σχέση με την αναζήτηση ταυτότητας.

Π.χ. Μεγάλη διάσταση (αν καλύπτει περισσότερο από το μισό της σελίδας) δηλώνει σιγουριά και εμπιστοσύνη στον εαυτό, εξωστρέφεια, πληθωρικότητα.

Ερμηνεία του σχεδίου της ανθρώπινης φιγούρας, βάσει των Κρότι και Μάνι 2

- ◉ **Μεγάλο κεφάλι** είναι ένδειξη τάσεων αυτοπροβολής.
- ◉ **Μικρό κεφάλι** είναι ένδειξη επώδυνων εμπειριών.
- ◉ **Μακρύς λαιμός** είναι ένδειξη ανάγκης εξερεύνησης.
- ◉ **Μακριά μπράτσα** είναι ένδειξη ανάγκης για επικοινωνία.
- ◉ **Κοντά μπράτσα** είναι ένδειξη ανασφάλειας και ντροπαλότητας.

π.χ. Μεγάλο κεφάλι είναι
ένδειξη τάσεων αυτοπροβολής.

Ερμηνεία του σχεδίου της ανθρώπινης φιγούρας, βάσει των Κρότι και Μάνι 3

- ◉ **Μεγάλα χέρια** είναι ένδειξη ανάγκης για έντονη και συχνή (κοινωνική) ανταλλαγή.
- ◉ **Μακριά πόδια (σκέλη)** είναι ένδειξη ανάγκης σταθερότητας και ασφάλειας.
- ◉ **Κοντά πόδια** είναι ένδειξη ευρωστίας, σιγουριάς, και φυσικής αντοχής.
- ◉ **Μεγάλα μάτια** είναι ένδειξη επιθυμίας για κυριαρχία, περιέργεια ακόμα και για τα συναισθήματα των άλλων.
- ◉ **Καμπύλες γραμμές** παρατηρούνται στα παιδιά με ικανότητες προσαρμογής, εξωστρεφή διάθεση, αλλά και εξάρτηση από την αποδοχή του περιβάλλοντός τους.

Π.χ. Μεγάλα χέρια είναι ένδειξη ανάγκης για έντονη και συχνή (κοινωνική) ανταλλαγή.

Καμπύλες γραμμές παρατηρούνται στα παιδιά με ικανότητες προσαρμογής, εξωστρεφή διάθεση, αλλά και εξάρτηση από την αποδοχή του περιβάλλοντός τους.

Ερμηνεία του σχεδίου της ανθρώπινης φιγούρας, βάσει των Κρότι και Μάνι 4

- ◉ Αιχμηρές γραμμές και γωνίες, καθώς το παιδί υπογραμμίζει το περίγραμμα είναι ένδειξη για θέληση και επιμονή.
- ◉ Ελάχιστη πίεση αποτελεί ένδειξη μιας ευαισθησίας.
- ◉ Μέτρια πίεση αποτελεί μια ένδειξη εξισορρόπησης των δυνάμεων του παιδιού που προορίζονται για την επίτευξη των στόχων του.
- ◉ Συνεχής και στρωτή διαχείριση (όλο το σχέδιο έχει την ίδια πίεση και την ίδια σκίαση) είναι ένδειξη ότι το παιδί είναι διαθέσιμο και σίγουρο για τα συναισθήματά του.
- ◉ Εναλλαγή στη διαχείριση είναι ένδειξη εύκολης κόπωσης και τάσης του παιδιού για αφηρημάδα.

π.χ. Συνεχής και στρωτή διαχείριση (όλο το σχέδιο έχει την ίδια πίεση και την ίδια σκίαση) είναι ένδειξη ότι το παιδί είναι διαθέσιμο και σίγουρο για τα συναισθήματά του.

Ερμηνεία της εξέλιξης του σχεδίου της ανθρώπινης φιγούρας κατά αντιστοιχία με την αναπτυξιακή πορεία και ηλικία του παιδιού, κατά τους Κρότι και Μάνι

- ◉ **4 ετών**
- ◉ Κορίτσι: εξελιγμένη μύτη, κόμμωση, φυσική στάση των ποδιών.
- ◉ Αγόρι: μαλλιά, λαιμός, ώμοι, ζώνη.

- ◉ **12 ετών**
- ◉ Κορίτσι: όμοιο ύψος ματιών, τρεις λεπτομέρειες στα μάτια, κόρη του ματιού, φρύδια, κόκκινο στόμα.
- ◉ Αγόρι: όμοιο πλάτος ματιών, κόρη του ματιού, κόμμωση, κεφάλι με αναλογίες, εξατομικευμένη φιγούρα.

Το τεστ της οικογένειας

Το σχέδιο της οικογένειας αντανακλά αφενός τη δυναμική των σχέσεων, όπως τις αντιλαμβάνεται το παιδί που σχεδιάζει, και αφετέρου τη συναισθηματική του στάση απέναντι στα μέλη της οικογένειας του. Ακόμα και αν δεν του ζητηθεί, το παιδί σχεδιάζει την οικογένεια του.

Τι να προσέχουμε στο σχέδιο της οικογένειας

- ◉ Πόσο χρόνο αφιερώνει στη σχεδίαση κάθε προσώπου.
- ◉ Θέσεις εγγύτητας ή απόστασης των προσώπων μεταξύ τους.
- ◉ Ποιο ζωγράφισε πρώτο και ποιο τελευταίο.
- ◉ Διορθώσεις και σβησίματα.
- ◉ Παράλειψη κάποιου προσώπου.
- ◉ Προσθήκη άλλων προσώπων ή ζώων.
- ◉ Θέση των μπράτσων και των άκρων.
- ◉ Αναλογίες στις φιγούρες.
- ◉ Αναλογίες ανάμεσα σε φιγούρες.
- ◉ Ρούχα.
- ◉ Διανομή ρόλων.
- ◉ Τρόπος σχεδίασης (βαθμός πίεσης).

Ερμηνεία του σχεδίου της οικογένειας 1

- ◎ Το πρόσωπο που εμφανίζεται πρώτο στο σχέδιο.
- ◎ Η τοποθέτηση του εαυτού του στην τελευταία θέση.
- ◎ Η παράλειψη κάποιου προσώπου.
- ◎ Η παράλειψη του ίδιου του εαυτού.
- ◎ Η απεικόνιση ενός προσώπου με διαστάσεις μικρότερες από τις κανονικές.
- ◎ Η αυξημένη απόσταση κάποιου προσώπου σε σχέση με την εγγύτητα που παρουσιάζουν τα άλλα.

π.χ. Η αυξημένη απόσταση κάποιου προσώπου σε σχέση με την εγγύτητα που παρουσιάζουν τα άλλα.

Ερμηνεία του σχεδίου της οικογένειας 2

- ⊙ Όταν το χέρι κάποιου αγκαλιάζει το παιδί κοντά στο λαιμό.
- ⊙ Τα κουμπιά στα ρούχα κάποιου.
- ⊙ Το σβήσιμο ενός προσώπου.
- ⊙ Όταν κάποιο πρόσωπο έχει υπερβολικά μεγάλες διαστάσεις σε σχέση με τα άλλα.
- ⊙ Η παράλειψη είτε χεριών, είτε μπράτσων.

π.χ. Η έμφραση που δίνεται στα κουμπιά: αποτελεί μια φυσιολογική αντίδραση στα παιδιά μικρής ηλικίας, ενώ στα μεγαλύτερα φανερώνει εξάρτηση από την μητέρα.

Ερμηνεία του σχεδίου της οικογένειας 3

- ⊙ Η προσθήκη καπέλου σε κάποιο από τα πρόσωπα.
- ⊙ Η προσθήκη ζώων που δεν υπάρχουν στο σπίτι.
- ⊙ Η απεικόνιση του εαυτού με διαφορετικό φύλο.
- ⊙ Η σχεδίαση μιας οικογένειας ζώων αντί ανθρώπων.
- ⊙ Η άρνηση του παιδιού να ζωγραφίσει την οικογένεια.
- ⊙ Η απεικόνιση της οικογένειας μέσα σε μια κορνίζα.

π.χ. Η προσθήκη ζώων που δεν υπάρχουν στο σπίτι ίσως σημαίνει την τάση του παιδιού να αποκρύψει την επιθετικότητα που αισθάνεται σε σχέση με κάποια πρόσωπα του περιβάλλοντός του.

Χρώματα

Ψυχολογική και συμβολική αξία των χρημάτων

Κόκκινο 1

- ◉ Το ζεστό κόκκινο είναι το σύμβολο της ζωής,
- ◉ εκφράζει τα συναισθήματα,
- ◉ την αγάπη στο επίπεδο των αισθήσεων,
- ◉ το πάθος,
- ◉ τις έντονες παρορμήσεις.
- ◉ Είναι το χρώμα που δίνει πολλή ενέργεια, ενεργοποιεί, διεγείρει, προκαλεί συναισθήματα ευεξίας θάρρος, δύναμη, κινητοποιεί, δημιουργεί επιτακτικές επιθυμίες.
- ◉ Αντιστοιχεί στην αισιοδοξία και στη διάθεση για ζωή, αυξάνει τον αυθορμητισμό, το αυτοσυναίσθημα, την εμπιστοσύνη στις προσωπικές δυνάμεις, δίνει δυνατή θέληση.

Κόκκινο 2

Κόκκινο 3

- ⦿ Το κόκκινο όμως σε μεγάλες δόσεις διεγείρει έντονα, απειλεί, παρακινεί σε βιασύνη, απωθεί.
- ⦿ Η υπερβολική του χρήση σημαίνει ψυχολογικά ζωνηρές και γρήγορες συγκρίσεις, νευρωτική συμπεριφορά, παρωθήσεις, εκρήξεις θυμού.

Κίτρινο 1

- ◉ Είναι το χρώμα της διάνοησης, της διάνοιας, της ανώτερης ευφυΐας, της σκέψης, του πνεύματος.
- ◉ Είναι το πιο φωτεινό από όλα τα ανοιχτόχρωμα χρώματα και έχει εκρηκτική και διεργετική επίδραση.
- ◉ Δείχνει το ξάνοιγμα σε πνευματικούς ορίζοντες, την απελευθέρωση, την καθαρή και ψυχρή φιλοδοξία, το δυναμισμό την έλλειψη δέσμευσης και το συνεχές ψάξιμο για νεωτερισμούς. Φανερώνει καλή πνευματική επικοινωνία, αναλυτική σκέψη, καλή λεκτική έκφραση.
- ◉ Είναι το κατ' εξοχήν χρώμα που διαχέεται, ακτινοβολεί και αναζωογονεί το πνεύμα.

Κίτρινο 2

Πράσινο 1

- ◉ Είναι το χρώμα της φύσης και φανερώνει κοινωνικότητα, ευαισθησία, ψυχολογική επαφή, πληρότητα, εξάπλωση.
- ◉ Θεωρείται ουδέτερο, εποικοδομητικό χρώμα, που χαλαρώνει, θεραπεύει και υπόσχεται καλή φυσική κατάσταση.
- ◉ Είναι η ιδιοσυγκρασία του φλεγματικού ανθρώπου, είναι το χρώμα της ισορροπίας, της αρμονίας, της ειρήνης, της συναδέλφωσης και της ελπίδας.
- ◉ Γενικά, είναι από τα πιο πολύπλευρα και σημαντικά χρώματα.

Πράσινο 2

Μπλε 1

- ◉ Η γενική του σημασία είναι ησυχία, ειρήνη, πίστη, αλήθεια.
- ◉ Επιδρά χαλαρωτικά, ηρεμεί και απαλύνει.
- ◉ Είναι ψυχρό, δημιουργεί μία αρμονική ατμόσφαιρα. Είναι το χρώμα της διαίσθησης και των εντυπώσεων, είναι το χρώμα που ερχόμαστε σ' επαφή με το υποσυνείδητο.
- ◉ Το μπλε του ουρανού ανοίγει το πνεύμα και την ψυχή και δίνει το συναίσθημα της ατέλειωτης άπλας και της απόλυτης εσωτερικής ελευθερίας. Είναι το χρώμα της νοσταλγίας, της αυτοθυσίας, της πιστής υπόσχεσης και συμβολίζει τον ιδεαλισμό, την ονειροπόληση.
- ◉ Είναι το χρώμα των καλόπιστων και ιδεαλιστών, που τείνουν στην αυταπάτηση, στην ειρήνη, στην τάξη.
- ◉ Το έντονο, σκούρο μπλε, έχει μια τάση προς το συντηρητισμό, την αυστηρότητα, το παραδοσιακό.
- ◉ Γενικά το μπλε ρυθμίζει τη συναισθηματική συμπεριφορά και το χρησιμοποιούν τα παιδιά όταν αρχίζει να αναπτύσσεται η λογική.

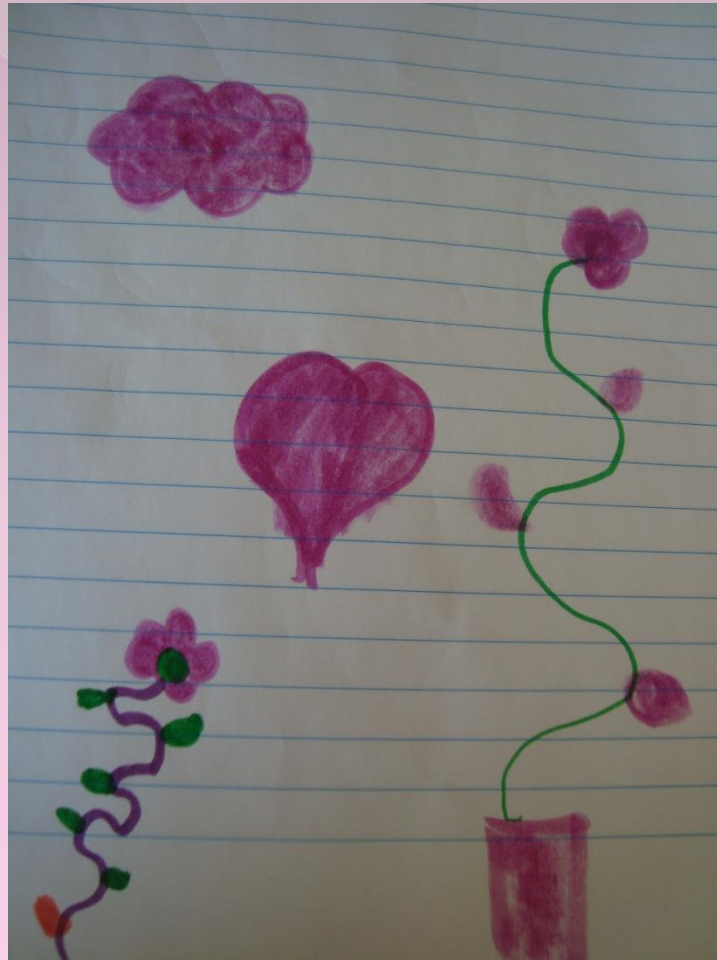
ΜΠΛΕ 2

Ροζ 1

- ◉ Είναι η πιο λεπτή απόχρωση του κόκκινου, και γι αυτό χαρακτηρίζεται ως το χρώμα της καρδιάς.
- ◉ Σημαίνει αγάπη, αποδοχή, εμπιστοσύνη από τα βάθη της καρδιάς, άφημα στον άλλο, αγάπη χωρίς πάθη των αισθήσεων. Είναι το χρώμα των ευγενικών, ψυχικών αισθημάτων, σε μια ανώτερη πνευματική κλίμακα, της τρυφερότητας, της απαλότητας και της ετοιμότητας για προσφορά.
- ◉ Στην υπερβολή του όμως σημαίνει μια ταραγμένη σχέση με την πραγματικότητα, μια συνειδητή αποστροφή για τα ουσιαστικά πράγματα της ζωής και φόβους προς στη σκληρή πραγματικότητα. Συνηθίζουμε να λέμε «ζει σε ροζ σύννεφα».

Ροζ 2

Πορτοκαλί 1

- ◉ Είναι το σύμβολο της αισιοδοξίας και της χαράς της ζωής.
- ◉ Θετικό, ζεστό χρώμα, που ενεργοποιεί. Αυξάνει την αυτοπεποίθηση, τη διάθεση για δράση, δίνει θάρρος, δύναμη.
- ◉ Χαρακτηρίζεται ως «κοινωνικό χρώμα», γιατί εμπυχώνει για κοινωνικές συναναστροφές, βοηθά την ανοιχτή και καλή διάθεση απέναντι στους άλλους, δίνει θερμή συμπεριφορά. Έχει κάτι που ακτινοβολεί, προτρέπει και συμπάσχει συναισθηματικά.
- ◉ Βοηθά, σε αντίθεση με το κόκκινο που έχει εκρήξεις χωρίς μέτρο, να κρατά κανείς τον αυτοέλεγχο των συναισθημάτων του.

Πορτοκαλί 2

Μοβ 1

- ◉ Είναι το χρώμα της έμπνευσης, του μυστικισμού, της φαντασίας, της προσωπικής δημιουργικότητας, της αυτοθυσίας.
- ◉ Επειδή είναι μίξη κόκκινου και μπλε περιέχει τόσο την παρόρμηση του πρώτου, όσο την ηρεμία του δευτέρου. Γι' αυτό συμβολίζει την ένωση την ύλης με το πνεύμα.
- ◉ Σπάνια οι άνθρωποι δείχνουν ιδιαίτερη προτίμηση στο μοβ, και αυτό όταν είναι πολύ ευαίσθητοι καλλιτέχνες, ιδιόρρυθμες προσωπικότητες, εκκεντρικοί.
- ◉ Στην αρνητική του μορφή περιέχει φανατισμό.

MoB 2

Γκρι 1

- ⦿ Είναι η απόλυτη ουδετερότητα, η υπερβολική έως ψυχαναγκαστική προσοχή, η διάθεση για συμβιβασμούς, αλλά δείχνει και πείσμα, ισχυρογνωμοσύνη, ψυχική αντίσταση.
- ⦿ Είναι χρώμα που δείχνει απώθηση, φόβο για ζωή και εσωτερικές πιέσεις.
- ⦿ Προτιμάται από δύσκολους και δύστροπους χαρακτήρες.

Γκρι 2

Λευκό

- ◉ Είναι σύμβολο αγνότητας, καθαρότητας, αθωότητας.
- ◉ Φανερώνει τη διαφάνεια, την προτίμηση στο φως, την απόλυτη αποδέσμευση από την ύλη.
- ◉ Σε υπερβολική δόση σημαίνει όμως και ψυχρότητα, αφηρημένες ιδέες, υπερβολική ευαισθησία, κυνισμό, πραγματισμό.
- ◉ Δεν χρησιμοποιείται εύκολα, συχνά μόνο από άτομα με ψυχικές διαταραχές.

Μαύρο

- ⊙ Εκφράζει θλίψη, απώλεια, μελαγχολία, φόβο.
- ⊙ Σκεπάζει και κρύβει.
- ⊙ Ψυχολογικά σημαίνει φόβος, νευρώσεις, κατάθλιψη, άρνηση ζωής.
- ⊙ Χαρακτηρίζει το ακοινωνήτο άτομο και την επιθυμία του να εξαφανιστεί από το «έξω», να κρυφτεί.

*Πολυχρωμία: αίσθηση χαράς και γιορτής

*Έντονα χρώματα: τα παιδιά την ώρα της ζωγραφικής τους δημιουργίας βρίσκονται σε κατάσταση έντασης.

Δραστηριότητες

1. Πειραματισμός σε εργαστήριο Βρεφονηπιοκόμων
2. Διδακτική Επίσκεψη σε «Παπαχριστοπούλειο» Βιβλιοθήκη Αμαλιάδας
3. Ζωγραφική αίθουσας Τμήματος Βοηθών Βρεφονηπιοκόμων

1.1. Ζωγραφική με καλαμάκια 1

1.2. Ζωγραφική με καλαμάκια 2

1.3. Ζωγραφική με τέμπρες και δίπλωμα 1

1.4. Ζωγραφική με τέμπλες και δίπλωμα 2

1.5. Ζωγραφική με κεριά 1

1.6. Ζωγραφική με κεριά 2

2.1. Διδακτική Επίσκεψη σε Τμήμα Ζωγραφικής «Παπαχριστοπούλειου» Βιβλιοθήκης Αμαλιάδας 1

2.2. Διδακτική Επίσκεψη σε Τμήμα Ζωγραφικής «Παπαχριστοπούλειου» Βιβλιοθήκης Αμαλιάδας 2

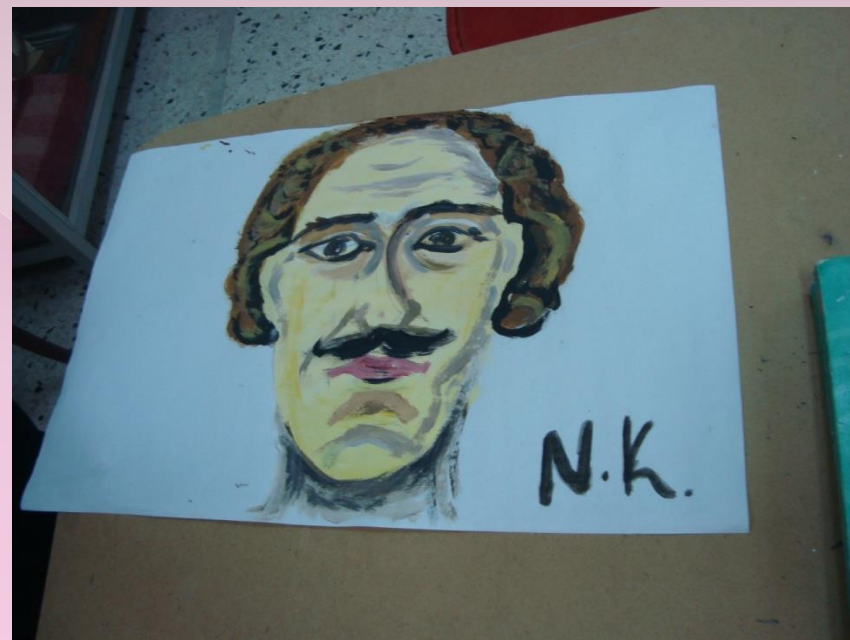
2.3. Διδακτική Επίσκεψη σε Τμήμα Ζωγραφικής «Παπαχριστοπούλειου» Βιβλιοθήκης Αμαλιάδας 3

2.4. Διδακτική Επίσκεψη σε Τμήμα Ζωγραφικής «Παπαχριστοπούλειου» Βιβλιοθήκης Αμαλιάδας 4

2.5. Διδακτική Επίσκεψη σε Τμήμα Ζωγραφικής «Παπαχριστοπούλειου» Βιβλιοθήκης Αμαλιάδας 5

3.1. Ζωγράφισμα τοίχου αίθουσας Γβρ 1

3.1. Ζωγράφισμα τοίχου αίθουσας Γβρ 2

Ας βάλουμε την ζωγραφική στη ζωή μας...!

Ευχαριστούμε

